

entrevista

Maria Àngels Ribot Banaset (Sant Feliu de Guíxols, 1941) és teòloga, i va ser la primera dona que va poder estudiar al Seminari de Girona. En aquesta entrevista explica com va aconseguir que l'acceptessin a l'institut eclesiàstic, i quina va ser la seva experiència en un entorn marcadament masculí. També relata unes quantes anècdotes de quan era jove i va captivar Guillermo Díaz-Plaja i una neboda de Franco.

Maria Àngels Ribot

teòloga i primera dona que va estudiar al Seminari de Girona

JOSEP PASTELLS > TEXT I FOTOS

«La inspiració de Déu em va venir en ple desastre matrimonial»

—**Tant el seu avi, Maties Ribot, com la seva àvia, Matilda Pujol, eren empresaris surers a Sant Feliu.**

—Sí, tot i que l'empresa de l'àvia era molt més petita. La fàbrica de l'avi, en canvi, era força important. Exportava a l'estranger i tenia terres a Andalusia, concretament a la província de Cadis. Entre altres finques, tenia La Cañada del Valle.

—**És on es van quedar durant la Guerra Civil.**

—Tots tres anys, juntament amb el meu pare, Joan Ribot. La finca era al costat de les de Domecq i Caballero, a tres hores a cavall del poble més proper, Casas Viejas, que després de la guerra es va dir Benalup de Sidonia. Tenien més de cinquanta *peladors* que escorxaven suros.

—**Tot això en territori nacional.**

—Sí, però només per qüestions territorials. De fet, l'avi es va distingir per acollir tothom, fos del bàndol que fos.

—**També republicans?**

—Sí, s'amagaven a l'estable, i també entre les sureres. La Guàrdia Civil anava sovint a la finca. Feien veure que l'escorcollaven, però els convidaven a un xato i se n'anaven sense agafar ningú, tot i que sabien perfectament que hi havia refugiats.

—**La seva àvia paterna va néixer a Cuba.**

—Sí, a Santiago. Però als divuit anys va venir a Sant Feliu. Els seus pares no hi havien pas fet fortuna, a Cuba. Van tornar-ne només amb un piano.

—**Un piano que vostè coneix molt bé.**

—Sí, és de caoba i em va servir per practicar durant els deu anys de carrera, quan feia classes amb Pere Mercader, que vivia a Cassà. Encara el conservo a la casa familiar del passeig de Sant Feliu.

—**Va arribar a oferir concerts?**

—Fa molts anys, però sempre amb altres estudiants. Una vegada vaig tocar

el primer temps de l'*Appassionata* de Beethoven, una sonata molt llarga, i també vaig interpretar *Jardins sous la pluie*, de Debussy. Sembla una composició facilíssima, però és la més complicada que he estudiat mai. Per imitar el so d'una gota d'aigua, cal fer quatre notes amb una mà i tres amb l'altra al mateix temps, amb diverses variacions. En general, sempre m'han agradat les peces difícils, com ara algunes balades de Chopin.

—**A més de piano, de jove va estudiar peritatge mercantil.**

—Sí, més que res perquè sóc filla única i el pare volia que l'ajudés a l'empresa. Els quatre primers cursos els vaig fer a Sant Feliu, i el cinquè a Barcelona, a l'*Escuela de Altos Estudios Mercantiles* del carrer Balmes. Vivia en una residència de monges, les Dominiques de l'Anunciata.

—**A Barcelona va conèixer Guillermo Díaz-Plaja.**

—Ens feia classes de literatura espanyola i universal. Era un professor sensacional, dels més savis que he tingut mai. No faltava mai a les classes, i les feia molt amenes.

—**Un dia, va voler parlar amb vostè fora de l'horari lectiu...**

—Sí, em va intentar convèncer perquè m'apuntés a classes d'art dramàtic a l'Institut del Teatre, del qual llavors era director. Em deia que tenia bona veu i era atractiva, que els faltaven noies maques i intel·ligents. «Vostè ho té tot», em deia per intentar convèncer-me. Però ja li vaig dir que no podia ser, que els meus pares no ho entendrien.

—**I no ho van entendre.**

—No. De fet, van posar el crit al cel. Em van dir si aquest senyor es pensava que jo era una *fulana*. Quan li vaig comunicar la negativa, em va dir que parlaria amb ells, però li vaig insinuar que millor que no ho fes. Ell hi insistia molt. Volia escriure'ls, visitar-los... fins que un dia, aprofitant que Díaz-Plaja tenia un xalet a Lloret, m'hi va dur amb

L'avi es va distingir per acollir tothom, fos del bàndol que fos

moto un amic meu que estudiava medicina i li vaig deixar clar que era impossible. Es va disgustar molt.

—**Allò no va impedir que li posés bones notes...**

—En absolut. Una vegada fins i tot em va enxampar ajudant unes companyes a fer un examen. Unes altres companyes li ho van dir, però malgrat tot em va posar matrícula d'honor, davant la desesperació de les noies que m'havien denunciat.

—**No era l'únic professor especial, sembla.**

—No. Recordo que les classes d'economia i estadística ens les donava una neboda de Franco.

—**Quina por!**

—No es pensi. No feia ni metre cinquanta, però era elegantíssima, a més de molt seriosa i justa. És veritat que tothom li tenia pànic pels lligams familiars, però també pel caràcter. Es feia respectar.

—**Hi va tenir algun problema?**

—Al primer trimestre, vaig treure un tres de doctrines econòmiques. No havia comprat els apunts, que costaven 50 pessetes, i m'havia limitat a estudiar el que havia explicat a classe. Després vaig treure un excel·lent d'economia i un altre d'estadística. Ella em va cridar per dir-me que no ho entenia, i li vaig explicar el que havia passat. Al final em va posar un set de mitjana i em va re-

comanar que continués estudiant, que anés a la universitat. Li vaig donar les gràcies i li vaig dir que ho tindria en compte.

—**Però no li'n va fer cas.**

—La veritat és que no. Quan vaig acabar peritatge mercantil, a la fàbrica no hi hagués treballat mai, i en un banc, tampoc. Just llavors, el pare va tancar la fàbrica i al cap de poc vaig començar a treballar en una joieria que tenien els oncles amb uns amics seus de Barcelona. M'hi vaig estar un any i mig.

—**No li agradava?**

—Era un treball massa esclau, amb uns horaris que a l'estiu m'impediaven anar a la platja. Després vaig comen-

La Guàrdia Civil anava sovint a la finca. Feien veure que l'escorcollaven, però els convidaven a un xato i se n'anaven sense agafar ningú

çar a fer classes particulars a una nena, tres o quatre hores diàries a casa seva. Hi anava amb *Mobilette* i després anava a la platja. Però vam deixar-ho just quan ella feia quart de batxillerat.

—Per què?

—Jo tenia 25 anys, ja estava casada, vivíem a Platja d'Aro i, bé, al meu marit no li agradava que anés a donar classes a Sant Feliu.

—Vist fins aquí, no s'acaba d'entendre per què va estudiar teologia.

—Jo sempre he estat creient. Vaig anar a les monges fins als onze anys i després, a l'institut. Era molt mística. Vaig anar a missa fins que em vaig casar i, després d'una temporada sense fer-ho,

vaig començar a dur-hi els meus tres fills [dos nens i una nena]. Un temps després, quan era evident que la relació amb el meu marit era un desastre, en un moment determinat vaig fer un primer viatge a Israel.

—La terra promesa.

—Van ser un cúmul de circumstàncies. El capellà que ens acompanyava ens ho va fer viure molt. Un amic del meu marit —argentí d'ascendència alemanya, amb un cos i una veu increïbles, per cert— estava enamorat de mi. Tenia un altre pretendent a Sant Feliu...

—Un moment crític, no?

—Sí, però vaig tenir molt clar què havia de fer.

—Va ser una idea, una necessitat, una il·luminació?

—Em va venir la inspiració de Déu. Estava segura que havia de fer teologia.

—En aquella època, la dècada dels vuitanta, si volia fer-ho a Girona no tenia cap més opció que anar al Seminari. Com va aconseguir que l'acceptessin?

—Suposo que va ser sort. Un dia vaig anar-hi per mirar el programa i vaig parlar amb el rector, Lluís Suñer, que actualment és el vicari general. Em va confessar que no sabia què dir-me, que allà mai no hi havia estudiat cap dona. Jo li vaig comentar que enlloc no deia que no fos possible i em va demanar que tornés la setmana següent, que ho consultaria amb el bisbe.

Guillermo Díaz-Plaja em deia que tenia bona veu i que era atractiva, que els faltaven noies maques i intel·ligents. «Vostè ho té tot», afirmava

—**Jaume Camprodon.**

—Sí. Suposo que qualsevol altre hauria dit que no, però ell no s'hi va negar. Quan vaig tornar-hi, mossèn Suñer em va dir que ho podia provar fins a Nadal. Suposo que no tenien gaire clar que perseverés. Una dona casada fent un programa de cinc anys entre set o vuit homes... Al principi es van quedar estranyadíssims, tant els companys com els professors.

—**I quin tracte hi tenia?**

—La relació era bona; potser una mica superficial, però mai no vaig tenir cap problema. Un dels professors era mossèn Josep Maria Marquès. Al principi algú em va dir: «Sobretot no li preguntis mai res, no l'interrompis mai mentre parla», però alguna vegada vaig fer-ho, perquè notava que li queia bé.

—**En té bon record, d'aquells anys?**

—I tant. Una setmana cada tres mesos, quan teníem classes a les tardes, em quedava a dinar amb els companys al menjador. Cuinaven les monges i es dinava molt bé.

—**L'últim curs el va fer a Barcelona.**

—Sí, perquè, quan em tocava fer cinc, el Seminari va passar a la Facultat de Teologia de Catalunya. Entre altres matèries, allà vaig cursar moral fonamental, una assignatura que no m'havien deixat fer a Girona, i vaig fer-hi la revàlida per al títol.

—**I després va fer classes de religió.**

—Durant una vintena d'anys, a l'institut Sant Elm de Sant Feliu.

—**Quines idees intentava transmetre als seus alumnes?**

—Procurava fer-los entendre que val la pena ser creient, que no és cap pèrdua de temps, que tenir esperança és bo, que cal lluitar per ser millor persona.

—**Va tenir èxit?**

—De vegades sí. Ja sabem com és la naturalesa humana. La llibertat és el més gran que tenim, però també és

una arma de dos talls: ens podem decantar cap al bé o cap al mal.

—**Per què va deixar de donar classes?**

—Ja quasi tenia 65 anys i en aquella època patia molts dolors a l'esquena. A més, em va afectar molt la mort de mossèn Pere Matamala, el rector de Sant Feliu, amb qui mantenia molt bona relació.

—**Ara es troba millor?**

—Depèn del moment. Els metges em diuen que hauria de deixar de fumar, però consumeixo dos paquets al dia. I en els viatges —aquest any ja n'he fet cinc— camino tant que necessito dur bastó. Intento escoltar el cos i trobar un punt d'equilibri entre el plaer i la salut.

Josep Pastells és periodista.

***Em va confessar que no sabia
què dir-me, que al Seminari mai
no hi havia estudiat cap dona***